

Kaj se naj zgodi, ako po preteku 6 let okrajni zastop iz kakršnega koli razloga ne izvoli članov za okr. šolski svet, posebno tudi, ako bi bil okrajni zastop razpuščen in ne bi mogel dalje časa poslovati, o tem v dotičnem zakonu ni nobene določbe (§ 23 moravskega zakona od 27. nov. 1905 št. 4 dež. zak. za leto 1906 določuje, da morajo oni člani, ki izstopijo, ostati do nastopa njih naslednikov).

Gotovo ni moči trditi, da bi naj po preteku 6 let mandat izvoljenih članov kratkomalo ugasnil. V zmyslu zakona naj okrajni šolski svet vselej v svoji zakoniti obliki posluje; okrajni šolski svet pa ne bi bil zakonito sestavljen, ako bi bila izločena cela skupina, namreč ta, ki je izvoljena od okrajnega zastopa. Manjkal bi v tem slučaju organizatoren bistven del okrajnega šolskega sveta.

Potemtakem ne more biti dvoma o tem, da se v le-tem slučaju ne sme ovirati daljnje poslovanje okrajnega šolskega sveta v svoji zakoniti sestavi, a tudi ne pravica okrajnega zastopa, da sme biti v okrajnem šolskem svetu zastopan po svojih izvoljenih članih, niti pravica teh izvoljenih članov, da bi se še zanaprej, čeprav po preteku 6 let udeleževali sej okrajnega šolskega sveta.

Z ozirom na vse te razloge moralo je upravno sodišče pritožbi ugoditi in izpodbijano odločbo po §-u 7 zak. od 22. oktobra 1875 št. 36 drž. zak. za leto 1876 razveljaviti.

Dr. F. Hrašovec.

Književna poročila.

Dr. Eduard Volčič: Zakoni o javnim knjigama. Naklada društva »Pravnik«. Ljubljana 1909. osmina, ukupno 240 str.; ciena u platno vezana 3 K 60 fil.

U predgovoru V. svezke zbirke *avstrijskih zakona* u slovenskom jeziku »Zakoni o javnih knjigah«, izdane g. 1908., obečao je pisac g. dr. Volčič, da će I. dio te zbirke prirediti u hrvatskom jeziku. Pisac izkupio je svoje obećanje uvodno spomenutom knjigom. Sadržaj knjige je sledeći:

I. Obći zakon o zemljištnicima. U tom dielu nalazi se: a) zakon od 25. srpnja 1871., kojim se uvodi obći zakon gruntovnički; b) obćeniti zakon gruntovnički.

II. Naputak za ovršbu obćega zemljištničkog zakona; i to: naredba ministarstva pravde od 12. siečnja 1872.

III. Dodatak onih zakonskih propisa (pravilnika) sudačke vlasti, ovršnog reda, sudbenog poslovnika, zakona o ustrojstvu sudova.

IV. Propisi o postupku kod odjeljivanja zemljišta i zemljištničke razdiobe, i to: *a)* zakon od 6. veljače 1869. o pravima i postupku kod zemljištničke razdiobe koje nekretnine; *b)* zakon od 11. svibnja 1894. o odjeljivanju zemljišta u zemljištnim knjigama za potrebe javnih cesta ili puteva, zatim za potrebe kakove naprave, koja se preduzme u javnom interesu, da bi se upravlja ili odvratila kakova voda.

V. Zakon od 7. srpnja 1896. o dozvoljavanju priekih puteva. Tu upućuje pisac na hrvatski zakon od 6. travnja 1906. o nuždnim prolazima. Kod tog razdjela valja nam upozoriti da je spomenuto društvo »Pravnik« počelo izdavati sbirku pučkih tumačenja austrijskih zakona. I. svezak te sбирke pod naslovom »Zakon o dozvoljavanju priekih puteva« uredio je g. dr. Volčič. Na to dielo osvrnuti ćemo se posebno.

VI. Zakon od 25. srpnja o postupku 1871., kojega se valja držati, da se u red dotjeraju gruntovnice i knjige rudarske prigodom, kad se ošnivaju, dopunjuju, obnavljaju ili promienjuju.

VII. Slovenska sбирka sadrži u tom razdielu propise o sastavljanju novih gruntovnih knjiga za vojvodinu Korušku, poknežene grofovije Goricu i Gradišku, grofoviju Istru, vojvodine Kranjsku i Štajersku.

Nazočna sбирka u VIII. razdielu sadrži samo: *a)* zakon od 10. veljače 1881. o osnivanju zemljištnika i o njihovom unutrašnjem uređivanju za kraljevinu Dalmaciju; *b)* provedbenu naredbu ministarstva pravosudja od 7. srpnja 1881. k zakonu pod *a)* navedenom; *c)* zakon od 1. ožujka 1875 o osnivanju gruntovnica u markgrofiji Istri; *d)* provedbenu naredbu ministarstva pravosudja od 16. ožujka 1875. k zakonu pod *c)* navedenom.

VIII. U tom razdielu uvršten je sastavak »Biljegovina i upisnina zemljištničkih prošnja«. — Ta sastavak nalazi se u XV. razdielu II. diela slovenske sбирke.

Napokon otisnuta je naredba ministra unutarnjih posala za bogostovje i nastavu, pravde, financija, trgovine, za javne radnje i ministra poljedelstva od 26. travnja 1909. o upotrebljavanju jezika kod c. kr. civilnih državnih oblasti i uređa u Dalmaciji.

Kako sam jur spomenuo u ocjeni slovenske sбирke (*»Mjesečnik«* g. 1908. str. 726.), — štampani tu u tekstu knjige izpod pojedinog paragrafa manjim slogom stranom u celosti stranom u iscrpivom izvadku svi propisi, koji se na dotičnu ustanovu odnose, odnosno označena je strana knjige, gdje se nalazi otisnut odnosni propis. Nadalje navedene su važne rještibe vrhovnog suda, uz oznaku sбирke odnosno časopisa, gdje su otisnute. Koliko je tomu pomnju posvetio pisac, dokaz je izobilje i raznolikost vrhovnih rješidaba sabranih iz *Gerichts-Zeitunga*, knjige judikata, českog i slovenskog *Pravnika*, *Richter-Zeitunga*, sбирke *Glaser-Unger*, *Zentralblatta* i *Zeitschrifta für das Notariat*. G. pisac, kojemu su točno poznati propisi, koji vriede za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju, upozoruju na iste kod pojedinih zakonskih

ustanova. Na čelu sбирke jest obsežno stvarno alfabetsko kazalo te kronološki popis svih u toj knjizi sadržanih odnosa priobčenih zakona i naredaba.

Iz predočenog sadržaja vidi se, da to djelo sadržaje sve propise o javnim knjigarna, koji vriede za Dalmaciju i Istru, da po tem sačinjava pod-punu celinu odnosnog zakonodavstva i judikature. Pisac je imao svrhu, da ta knjiga udovolji praktičnoj potrebi i da bude pomagalom kako sudbenim tako i upravnim činovnicima, odvjetnicima i kr. javnim bilježnicima u Dal-maciji i Istri, a bit će priručna knjiga i pravnicima u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, jer ovi često dolaze u priliku, da utječe u gruntovno-pravne poslove, koji se sklapaju u Cislitaniji.

G. pisac pridržao je uredovni hrvatski prevod zakona i naredaba, a gdje nije bilo takovih prevoda, preveo je odnosne propise g. pisac sam prema duhu i današnjem razvoju hrvatskog jezika, pri čem mu pomogoše: gg. A. Kajfež u Rudolfovom, T. Matić u Beču i Špiro Peručić u Pulju.

Mora se priznati, da je djelo i u tom pogledu dotjerano. Tisak i oprema knjige, koja je u platno uvezana, jest vrlo ukusna i uspiela.

Za to ga najtoplije preporučamo, te pozivamo kolege pravnike, da isto nabave i da se time donekle oduže piscu, koji je uložio toliki trud za obće koristnu stvar i da ga obodre za dalnji pravniliterarni rad.

Dr. A. Goglia

v »Mjesečniku pravničkoga društva u Zagrebu«, 1909 br. 7.

Dr. Eduard Volčič: Zakon o dozvoljavanju prijekih puteva od 17. srpnja 1896. Naklada društva »Pravnik«, Ljubljana 1909; 21 str.; ciena 40 fil.

Slovensko društvo »Pravnik« počelo je izdavati pučka tumačenja austrijskih zakona u hrvatskom jeziku. Prvi svezak te sбирke, koji sadržaje uvodno spomenuti zakon, uredio e gosp. pisac.

U uvođu tog svezka razlaže se razlog, s kojeg se je društvo »Pravnik« odločilo izdavati ta pučka tumačenja zakona. Držim, da će čitaoce zani-mati taj kratki uvod, za to ga u celosti priobćujem:

»Neznanje zakonitih odredaba jest svakome na osjetljivu štetu te vrijedi u prvome redu ovdje poslovice: Neznanje jest najskuplja riječ na svijetu. Više ljudi stigne u nesretnu zatvornu ili bar novčanu plobu zbog toga, to ili nešto učiniše, što zakoni zabranjuju, ili pak izgubi čovjek pro-bitke, kje bi imao, kad bi poznavao zakonite propise. U naše se je doba takodjer preokrenuo prije miran i tihi život, para i elektrika razširiše i po-puniše cjelokupni svjetski promet, trgovina i obrt niesu više ograničeni na susjedne domaće pokrajine. Baš zbog toga i jest mnoštvo različnih pravnih propisa, uvijek veće te potreba njihovog znanja sve to nužnija. Usled toga odlučismo se, da objavimo po kratkim prestancima nekoje za naš narod važnije zakone u hrvatskom jeziku ter ima dostavimo kratko pučansko tumačenje. Prvi svezak tumači zakon od 7. srpnja 1896. dz. br. 140, koji se tiče dozvoljavanja prijekih puteva, pošto znademo, da se kod nas ovaj zakon — premda vrlo koristan — samo rietko kada primjenjuje.

Bude li ugadjao prvi svezak, stići će za njim drugi s inim sadržajem.«

Iza uvoda dolazi sastavak »Tumačenje zakona«. Tu je g. pisac lahkim stilom a popularnim načinom obrazložio i protumačio pojedini §

zakona. Tumačenju § 10. dodan je obrazac molbe za dozvolu priekog puta. Koliko mogu prosuditi, g. pisac uspio je u jasnom pučkom tumačenju zakona, a u stvarnom pogledu tumač je ispravan.

Nadalje sledi tekst zakona, a izpod redka pojedinog §-a sitnim su pismom štampane načelne riešitbe.

Ja ne samo ovu knjižicu nego i samu knjižnicu tih pučkih izdanja najtoplije preporučam pažnji naših pravnika.

Dr. A. Goglia,

v »Mjesečniku« pravničkoga društva u Zagrebu, 1909 br. 7.

„Pravnikova“ književnost. Društvo „Pravnik“ je izdalo v hrvatskem jeziku, razun knjig, katerih oceno iz „Mjesečnika pravničkoga društva“ ponatiskujemo na drugem mestu današnje številke, tudi poseben ponatis poglavja „o zemljišničkoj biljegovini“. Ta ponatis na močnem papirju ima obliko tabele, pripraven je posebno za urade ter stane 80 h. — Višje deželno sodišče za Dalmacijo je ukrenilo, da ondotna sodišča naročajo naše knjige za svoje uradnike uradoma; — ko bi mogli to reči tudi o drugih sodiščih!

V slovenskem jeziku je društvo izdalo novo odvetniško tarifo in sicer v obliki knjižice z abecednim registrom ter v obliki plakata s pridodano kolkovno lestvico in zaznamkom o vpisnini. Tisek je razločen in ličen; vsako delce velja 80 h, torej toliko kakor enaka nemška dela. Upamo, da si oboje nabavijo vsi naši pravniki pa tudi uradi in zavodi, ker slovenska dela morajo biti v domovini pač na prvem mestu. — Kdor si naroči na novo IV. zvezek Pravnikove zbirke (Civilnopravdni zakoni), dobi knjižico „nova tarifa“ po vrhu. Dopolnilo k istemu IV. zvezku za l. 1906.—1909. pojde v kratkem v tisek.

Od „Poljudne pravne knjižnice“ je pošla knjižica 2. (Železniške in rudniške knjige) in do malega knjižica 3. (Predpisi o konverziji hipot. terjatev), ravno tako je razprodana brošura „Vzorci zemljiško-knjižnih predlogov, sklepov in vpisov“. Ker se vsa ta tvarina nahaja tudi v drugem (B) delu V. zvezka Pravnikove zbirke, sta se ta del in pa prvi (A, občni zemljiškoknjižni zakon) uvezala tudi vsak posebej in se oddajata po K 3:20.

Dr. Met. Dolenc: *Eine „Heilige“*. Leipzig, 1909. F. C. W. Vogel. — 11 strani s sliko.

V tem posebnem ponatisu iz dr. Grossovega Archiva zv. 34. popisuje naš marljivi pisatelj po znanem živahnem načinu „zamaknenje“ Reze J. nekje med Logatcem in Idrijo. Prvikrat se je „zamaknila“, 41 let stara, dne 16. avgusta 1908 in potem večkrat. Ker so začeli ljudje k novi „svetnici“ trumoma romati, je okrajno sodišče odredilo natančno preiskavo, ki je dognala, da gre za bolno, histerično žensko. Razglasilo se je potem tudi s prižnic, da je ‚Reza‘ duševno bolna, in županstvo je nabilo na kočo desko, da je obisk Reze prepovedan. Tako je bila vsa stvar v februarju letos pri kraju.

